

10/387

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20. BOTIGA
TELÉFONO A 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fóra de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'60. — ESTRANGER, 2'50

Les dones manen

—Arriba, arriba, companyes!... Ja li tenim el peu al coll!...

Les dones

El «rebombori del pa» torna a Barcelona i es fa general a tot Espanya. I qui diu el rebombori del pa, diu el de les subsistències. Les dones van davant, valentes, decidides. Aquesta és la revolta de les dones.

Hi ha alguns esperits frívols que volen veure un espectacle còmic en el rebombori femení, i els sembla cosa de broma i gatzara. Que no s'en fiïn. I que no s'en fii ningú. En els darrers fets hi ha hagut episodis tràgics. La revolta de les dones no és cosa de riure. Precisament la intervenció de les dones en les protestes populars, és un senyal de gravetat i de màxim perill.

Tenen les dones, al costat del seu caràcter sentimental, un caràcter tràgic. I quan es tracta d'un moviment col·lectiu, encara més.

Que niugú, dones, en faci motiu de broma d'aqueixa intervenció de les faldilles en el conflicte de les subsistències. Els senyals de mal averany es repeleixen en tot el món per al vell règim capitalista. Pensi tot-hom que les dones tenen vivísim en sos cors el sentiment de les desigualtats i de les injustícies socials. Les revolucions polítiques les fan els homes. Però en les revolucions socials, les faldilles són també revolucionàries.

PRELUDIS

QUELLA senyora obligada per les dones populars a capitanejar la manifestació portant el penó de revolta, representa quelcom més que una invitació a la solidaritat femenina. Si en lloc del berret hagués cobert el seu cap amb una mantellina, o els seus cabells volessin també revoltats, les seves mans no haurien estat banderades. Però, era una senyora i, la renúncia popular derivava contra aquell capell simbòlic.

La lluita per l'abaratament de les subsistències sobreix de la perentòria necessitat cotidiana, congriant una lluita social sense horitzons. Vint mil dones en el carrer, cent mil en les cases, contemplant dues coses que les revolten: l'insolidaritat de les dones riques i menestres, i l'hostilitat del poder públic. «Envieu-me forces va demanar l'ex governador Auñón». Les forces no arribaren, però si la localització del conflicte ho hagués permès, les hecatombes de Màlaga i Alacant s'haurien reproduït a Barcelona.

Ens trobem en presència del proleg d'una tragèdia, l'intensitat i amplitud de la qual ignorem. Si les coses tornen, si la coincidència de causes idèntiques produeixen efectes similars, si l'ambient té una eficàcia, el destí està obrint a Espanya portes dantesques. I encara el senyor Cambó insisteix, amb una toçuda inintel·ligència, canalitza l'Assemblea i la solució de la crisi d'octubre, l'efervescència revolucionària!

Obro el meu Taine d'estudiant. El capítol primer de *Les origines de la France contemporaine*, dedicats a la revolució, sembla un recull d'episodis actuals espanyols. «Abans de la presa de la Bastilla no existia més que una obsessió, la fam, davant d'ella, tangible, menaçanta, la força armada. No solament el poder havia lliscat de mans del rei, sinó que no havia estat recullit per l'Assemblea.» «Era precis que tot sofrís una tasa, els pans, la farina, el vi.» «A les portes dels flequers, la gentada se agombola.» «Els botiguers intimidats donen les seves mercaderies al preu exigít i, encara davant dels mateixos guàrdies, la major part són robats.» «Com que la indignació popular té necessitat de persones viventes per a imputar-los-hi els mals i descarregar damunt d'elles les seves renúncies, es fixa amb els acaparadors, i les seves cases són saquejades i ells perseguits.»

Després... del pa i de la llenya se passa a les idees noves. Tots hem d'ésser iguals—se crida—davant de la fam i davant de la llei: Als acaparadors succeïxen els capellans i els nobles, i els senyors que havien jogat a enciclopedistes predicant els Drets de l'Home se troben amb que els seus vassalls marxen pels carrers i les carreteres proclamant-la. La revolució comença per totes les encontrades de França. La Bastilla és presa i s'inicien les hecatombes, però allà a Koenigsberg Kant sospèn el seu passeig i Kegel podrà escriure que la Raó ha començat a regir el món.

Què porten aquestes processons femenines? Què fermenta en aqueixos mitings im-

provitzats en les places i en les muntanyes ciutadanes? Quines categories sorgiran de aquests episodis? Penseu que fins els que's diuen revolucionaris, tenien por de parlar de revolució, perquè avui, una dona redreçada damunt d'un banc i que's diu sencillament Lola o Pepeta, o un home anomenat el Joan, o el Vicens, clavant un cartell a la porta d'una fàbrica, poden tenir més força que don Alexandre Lerroux o que totes les organitzacions polítiques i sindicalistes. Les dones avui estan més enllà dels ritmes de la política i del bé i el mal de la ciutat. Fan història.

Tal volta siguin aquells imaginaris preludis. Pot-ser els incrèduls tinguin raó i tot això siguin gesticulacions i vociferacions. Certament, haig de confessar que ni En Sleyes ha publicat la seva difinició del tercer estat, ni l'amic Desmoulin el seu pamflet *La França Lliure...*

PARADOX

L'esquerda

ELS darrers fets de l'Austria-Hongria són molt greus. Per tot l'Imperi els obrers fan vaga. La vaga general, segons els propis informes de la radiotelegrafia austriaca, obeeix alhora a causes polítiques i econòmiques. Les causes polítiques són l'anhel de pau que té el poble austriac. Les causes econòmiques, són les restriccions en l'alimentació, cada dia més accentuades.

Ja fa dues setmanes que la vaga dura. Per ara no ha pres caràcter francament revolucionari. Hi ha hagut alguns desordres, però de caràcter local i parcial. No obstant, la vaga general és un moviment sempre greu. Se sap com ha començat, però no com ha d'acabar. I tant les causes polítiques com les causes econòmiques de la vaga, poden produir un daltabaix.

«Aquí nosaltres som els vencedors i vosaltres els vençuts», deia orgullosament als russos el general alemany Hoffmann en les conferències de Brest-Litovsk. I posava el seu «sabre esmolat» damunt la taula al voltant de la qual es celebren les negociacions.

Però heu's-aquí que el «sabre esmolat» austro-alemany presenta osques fatals. L'actitud de l'Austria-Hongria, tant en son aspecte diplomàtic com en son aspecte militar, constitueix un perill gravíssim per a l'Alemanya. Si l'Austria-Hongria, aixafada pel pes enorme de la guerra, s'enfonza interiorment, o bé planta cara a la seva aliada negant-se a secundar la política anexionista d'aquesta, l'Alemanya, que tant alçava la veu a Brest-Litovsk, es pot trobar de sobte davant l'imminent menaça del desastre militar.

La resistència relativa de l'Austria-Hongria durant els tres anys i mig de guerra era quasi un miracle. Val a dir, però, que sense l'auxili dels regiments alemanys, l'Austria ja s'hauria enfonsat temps ha sota el cop de les seves desfetes militars. El decrepit imperi s'aguantava amb puntals i adobs de tota mena. No queia perquè ni força per a caure tenia. Però aquesta mena de mi-

racles no duren gaire. Pot-ser la vaga general que acaba d'esclatar sigui l'esquerda que senyala el començament de l'enfonsada. I si ara l'Austria-Hongria s'enfonça arrossegaria amb ella a l'Alemanya, amb tots els seus generals cridaners, amb tots els seus pangermanistes golafres i amb totes les andròmines del poder imperial.

FULMEN

No n'hi ha ganades

NS sembla que serà difícil trobar remei a aquesta sorollosa qüestió de les subsistències perquè, per part dels que ho tenen a la mà, no hi han ganades de posar-n'hi.

Contra els de baix, contra els detallistes, tot-hom s'hi atreueix, desde el governador fins a les dones cridaneres. Però contra els peixos grossos, contra els acaparadors, ningú gosa alçar la veu.

No estan nètcs de culpa certament els que venen al detall. S'han avesat a unes ganàncies extraordinàries i els raca limitar-se, com abans de la guerra, a un benefici prudençial. Però avui la seva situació és difícil perquè es troben tancats entre les legals exigències del públic i les desenfrenades ambicions dels magatzemistes.

La tasa imposada als que venen al engròs tampoc és un remei. Els agavelladors ja han trobat el sistema de buscar-la. Estenen la factura al preu de tasa però si el comprador no paga apart un sobrepreu, sense rebut, no volen vendre i mantenen les seves importants existències tancades amb pany i clau.

Contra aquests desvergonyits que s'han enriquit bestialment a l'esquena del poble, no hi han autoritats enèrgiques. Lo natural seria l'incautació de totes les seves existències i la venda als detallistes sense l'intervenció dels agavelladors. Llavors, els preus de venda al públic, podrien encara rebaixar-se deixant el natural marge de benefici per a el venedor.

Si es fa una requissa ben feta sortiran existències de tot, almenys per a tres mesos. Hi han cambres frigorífiques abarrotades d'ous. La cobdícia dels magatzemistes deixa pudrir els fardos de bacallà als magatzems. Sobra el sabó i l'oli. El particular que vol proveir-se de carbó vegetal fora de Barcelona, pot fer-ho amb tota facilitat i amb més motiu trobarien aquestes facilitats, si volguessin, els que proveeixen de carbó el mercat de Barcelona. La normalitat podria lograr-se desseguida posant a rotllo a les quatre dotzenes de barruts que han fet una fortuna matant de fam a Barcelona.

Però contra els privilegiats que enlluernen amb els seus brillants, no hi ha qui s'hi atreueixi. Una barrera d'or els guarda. Al topar amb els seus diners, les puntes de les millors espases cauen a bocins com si fossin de fràgil argila.

I el darrer mico és el que sempre s'ofega.

JEPH DE JESPU

LLIBERTAT

Per sempre més llencem nostres cadenes frum a pler la vida lliurement, no volguem més passar amb tantes penes mentre bategui el cor ben fermament.

Avant s'ha dit! companys en les fadigues, que pels ardis s'apropa un bell demà; cerquem arreu, sens por, com les formigues, i no'ns venguem per sols un moç de pa.

Com nous Quixots mireu que a tots ens mogui, un ideal ben noble i elevat, i corrent món que el cor ben bé es defogui, aimant tot ço que és digne de sè amat.

Que en nostres cors s'hi hostatgi l'alegria, mirant valents, d'arrop l'esdevenir, buscant arreu la santa poesia, i sempre avant! sens por de defallir.

I si algun jorn en nostra caminada, un desengany volgués fè'ns recular, seguim amb fe la nostra gran creuada, tot sent prou forts per fè'ns-el oblidar.

B. DELGAS

SONATA XLV

MOLT bé, ja en tenim un altre al pòt, don Ramon Auñón, marquès de Pílares, ha dimittit. I, no és que ell se'n hagi volgut anar, no. Es que

l'han tret perquè ho feia massa malament. Els qui l'enyoraran són els del set-i-mig i de la ruleta i del baccarat. Ara que tot anava tant bé!

Es una llàstima, i sobre tot havent-se encarregat de manar aquest president de l'Audiència que és més ferèstec que un gat mesquer. No sé què ho fa que aquests senyors magistrats siguin així. Mireu, aquí, a Barcelona n'hi havia un que presidia una sala de lo criminal i era de lo més bromista que pot trobar-se; si em diguessin que era oncle dels Quintero m'ho creuria amb els ulls clucs; doncs bé, aquest senyor Fulano, vui dir aquest magistrat, volia fer gràcia i que ningú li rigués, semblava que'ls xistos eren esquers per a posar multes; als del públic encara se'n escapaven quan una brometa del president els feia esclafir una rialla, però els pobres jurats se la carregaven.

Com que an els convictees i confessos de violació i estupre els hi deia: «Santo varón y pobre inocente y hombre de ideas levantadas», el bon jurat no sabia aguantar-se i esclafia la rialla; aleshores el magistrat saltava com un tigre i deia:

«— Señor jurado, usted no sabe que está ante el Tribunal, ignora los respetos que le debe, se toma en broma sus sagrados deberes.

—Es que yo, sabe...
—¿Qué se yo?
—Que como que usted hace reir mucho.
—¿Que yo hago reir?
—Sí, señor, muy.
—Acaso tengo monos en la cara.
—No, es el hablar.
—Basta! cincuenta pesetas de multa por desacato.»

I així sempre. Pels carrers segueix la broma, les dones no volen treballar i volen menjar barato o sigui com sigui.

Com que aquest governador que han tret va fer un enredo del dimoni amb la famosa tassa, volent que els petits industrials venessin duros a quatre pesetes a gent que els demanava a tres perquè sabia que això és el que realment valen i el preu a que els paguen els acaparadors, l'aldarull ha sigut dels que fan època i hem vist botigues saquejades i dones que's dedicaven a pescar sardines en les piques de les bacallaneries. Ara diu que hi haurà carn i que s'apuja el pa. Sòrt que nosaltres, els menja capellans, ens podrem nodrir amb carn de clero que sinó no sé pas com ho arranjaríem.

MORITZ XII

Quan s'acabarà la guerra?

En ma finestra entreoberta, un ocell blau s'ha parat. Ell me mira, jo me'l miro, i amb sos petits ulls brillants sembla humilment demanar-me perdó per la llibertat que s'ha prè al fè aquell «alto».

—Reposa, pobre ocell blau, reposa de tes fatigues—

li dic:—Deus estar cansat.

—Molt!—em respòn:—Fa vint hores que volo.

—Sense parar?

—Sense.

—Oh! d'on vens?

—De França.

—Es possible?—

I, assaltat per una inspiració súbita, em dispo a aprofitar la casualitat ditxosa que l'etzar em diu a la mà.

—Ocellat, —li dic,—si arribes del cor de la gran fornall on ara un nou món es forja, indubtablement sabrás moltes coses.

—Ui!... Moltíssimes!...

Tantes en sé, que el meu cap és petit per' recordar-les.

—No tindries la bondat de dir-me-les?

—Prou. Pregunta i et respondré.

—Doncs, veiam!...
Comencem pel punt més serio
i que més angúnia ens fa:
Quan s'acabarà la guerra?
Ho sabs tu, amb seguretat?—
L'ocell somriu, al seu modo,
i acostant-se'm, tot jovial,
em diu:—Es clar que ho sé, home!
—Sí?... Quan?
—Calma!... Anem per parts.—
I estirant una poteta,
segueix dient:—He volat
per damunt de l'Alemanya;
he apamat de cap a cap
la llarga línia francesa;
he estat al front italià;
he recorregut la costa;
he examinat el canal;
he comptat canons, trinxeres,
torres blindades i hangars;
he comparat moltes voltes
lo que els uns bel·ligerats
tenen a punt contra els altres;
he sentit fins enraonar
als generals de l'entente
i als generals alemanys
i he vist tan clares les coses,
que sense dificultat
puc satisfè els teus desitjos.
—Perfectament, doncs, al grà.
Quan s'acabarà la guerra?
Diga'm-ho, si és cert que ho sabs.
—La guerra... pots pendre'n nota,
té d'acabar-se el...—
—Mal llamp!...
En el moment solemníssim
en que el vel es va a esqueixar;
a un automòbil que passa
per davant del meu portal
se li reventa un neumàtic...
Brrrom!... L'ocell fuig, espantat,
i jo em quedo a la finestra
sol, trist i amb un pam de nas.

C. GUMA

DE TERRES QUE SAGNEN

EL FERIT

El primaveral dematí era desil·lusionat i trist com el despertar d'una dona de burdell. El sol apareixia de tant en tant semblant la pupil·la llegendària d'un vell. Aquell resplendor groguenc i anèmic representava el sol de primavera i sentia l'impressió de veure-la arribar habillada encara amb el trajo d'hivern.

Avançava per les solitàries galeries de La Cité de Carcassona; pel poema sen-se cants, però que cada petjada ressonava pels ambits del castell com una estrofa rimada per la remembrança.

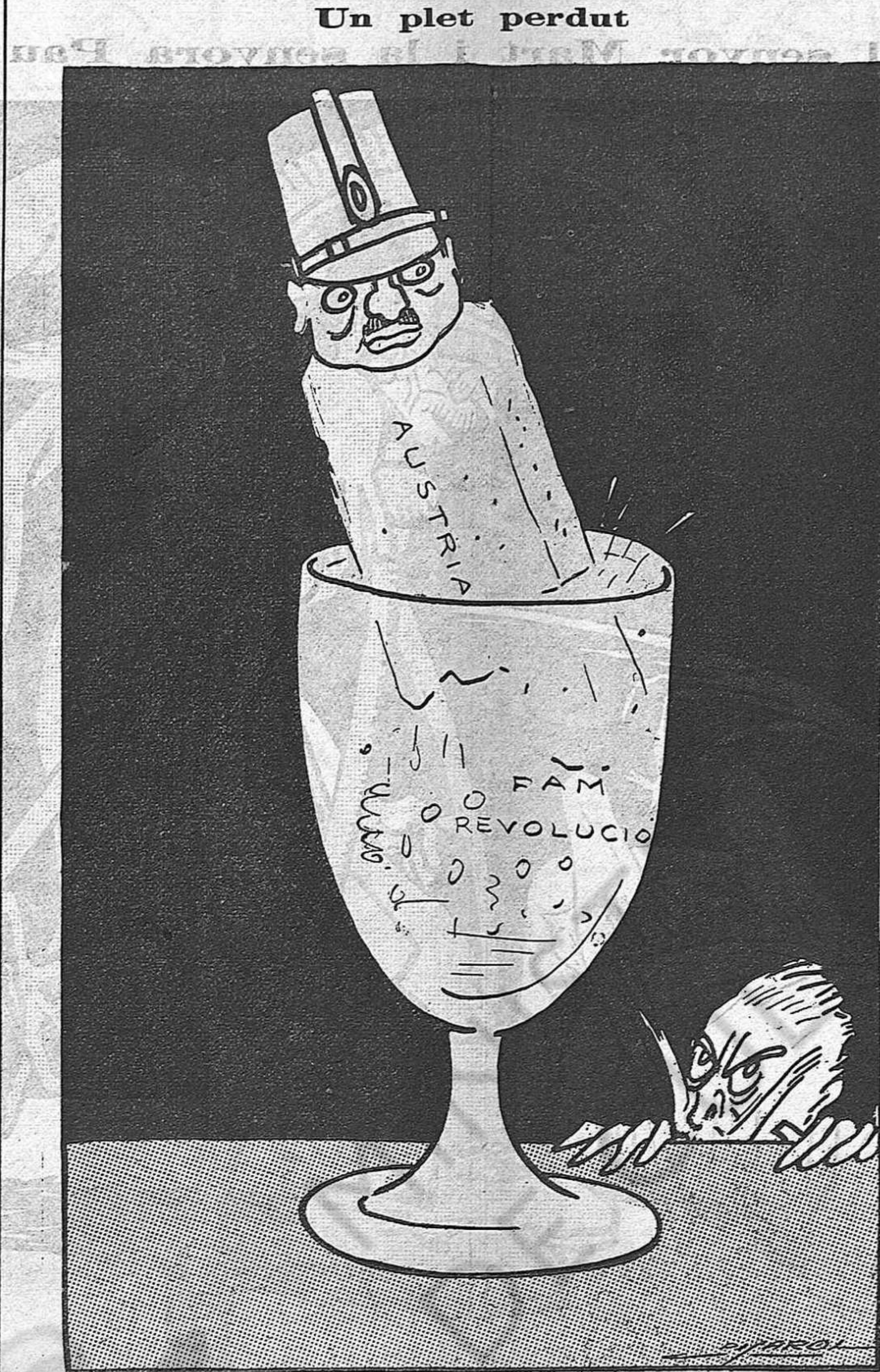
Vaig assentar-me damunt d'un muralló. Tot lo que'm voltava s'acoblava entorn de lo que portava soterrat a l'ànima. Aquella quietud demanava una veu d'espínguet per escarnir-la l'eco i la meua ànima clamava l'alè vital que la despertés. Tot igual; com les harmonies contingudes en les trompes metàl·liques de l'orgue esperen la corrent d'aire qu'ha de llençar-les per les sonores buïdors del temple.

Al cap de poc va assentar-se al meu costat un soldat ferit que, després d'un acatament de cap, s'arreglà curosament la cama que portava embenada. La faç és la confessió plàstica de l'esperit i la d'aquell mutilat era plena de confessions doloroses. No obstant, els seus emmagranats llavis deixaven entreveure un somriure plè d'ingenuïtat que demostrava una resignació tota llum.

Va parlar-me; i la seva ronca paraula esdevenia manyaga quan me contava la vida a les trinxeres; els fets bèl·lics dels seus companys i aquella escalforeta de la llar que els alenta entre les ombres de l'hivern.

Portava Jesús que torna a la butxaca i va semblar-me que les paraules de Nataniel li serien plaentes. Li vaig traduir alguns troços i els escoltava amb delectació; aquella cara semblava aclarir-se i fins haguera dit que'l sol queia amb més xardor.

Però quan Nataniel parlava de germanor entre'ls pobles trasbalsats per l'odi, la seva testa balandrejava de dreta a esquerra mentre murmurava: «Mail mail». Vaig interrogar-lo amb l'esguard i no va dar-me altra resposta que la de senyalar-me la seva cama i aixecar enlaire la crotxa amb gest d'ame-

—Rekul...tura, noi!... Això se'm desfà com un bolado!...

naça. Dels seus ulls s'esllaviçaren dues llàgrimes: pel que sent, dues revelacions; per l'escèptic, dues llàgrimes.

Va emmudir i restà cap-cot amb la vista fixa a terra. Semblava que al seu davant hi tingués l'host enemiga i que amb la roentor dels seus ulls la volgués eclipsar.

Vaig canviar de tema no poguent fer que'l seu rostre s'asserenés. Varem aixecar-nos els dos per passejar una mica. Al ésser davant de la portalada, després de donar-me una forta encaixada va emprendre el camí de la ciutat. Ja no'l veia i encara sentia el clic-cloc de la crotxa al copar per sobre les lloses esmolades pel pas de diverses generacions.

Vaig pujar a dalt de la torre del guaita i des d'allí vaig veure com s'allunyava per entre una tirallonga d'arbres esprimatxats. Feia un xic de vent i s'inclinaven al seu pas simulant reverències cerimonioses.

TREN DE PRESONERS

Acabava de passar Limoges i el tren avançava calmosament, afrontant la gropa que feia encara més trista aquella tarde de març. El petar de la pluja als vidres i l'esbufec de la ventada, apagava les veus alegroies dels viatgers. El fum de les pipes de quatre «poilus» em mortificava. De tant en tant, de l'altre departament del vagó en sortia una veu de dona que jo no sé lo que devia dir, perquè tot-hom esclatava a riure. Parlava el flamenc i jo no l'entenia. Reien els «poilus» que acabaven de deixar la família, reia aquella velleta que anava a veure el seu fill a l'hospital, reien aquelles cares que només se'm feien estrangers quan les sentia parlar

i que totes s'acoblaven amb un mateix sentiment, i jo, jove com els seus fills, com els seus germans, tenia de riure també perquè la meua mueca fós befa per a aquells quina rialla era tot un estat d'ànim?

M'aixeco per a anar a mirar als vidres. El vent bufava més fort i la pluja queia més copiosament. Després d'haver passat un túnel, el tren s'atura en una petita estació. Vaig veure que a l'altra banda tots s'abocaven a les finestres. Hi havia un tren de presoners aturat.

La pluja va anar minvant. Jo vaig baixar per a veure bé als dimoniets verdosos i punxaguts. Quatre donzelles de la Creu Roja, amb el seu poètic vestit, anaven omplint de cafè els gots que els soldats allargaven des de les finestres.

Els passatgers del tren que jo anava, dirigien paraules afables als presoners alemanys. Ells somreien. Treien la cara tots mansois i feien signes amb el cap a les preguntes que els dirigien. Algún parlava el francès amb els guardes. Un d'ells oferí un cigarro a un oficial tot jove i sempre somrient, que cridava l'atenció de tot-hom. Llurs vagons anaven curullts de paquets i capsos: Jo vaig quedar meravellat. Al cap de poc el comboi de presoners arrencava. La pluja havia parat. Tots es canviaven saludos, i l'últim vagó faltava per a engolir-se'l la boca tenebrosa del túnel, quan toquen la campana per a avisar que el nostre va a marxar. Abans de pujar, encara vaig dirigir la vista al túnel. Sols vaig distingir un punt vermell entre la negror. Semblava una llàgrima que tintinegés per la conca buida de l'Odi.

FERRAN CANAMERAS

Triptic femení

I L'ALEGRE NOIA DEL POBLE

La gràcia s'encarnà quan tu naixqueres oh, del pregon del poble, nimfa exida! En tu tota bellesa prengué vida. I el geste de l'orgull també el tingueres. Rialles esclatants, les més sinceres, en ta boqueta treuen llur florida, i és balanceig frisós, que al ball convida, el rítmic gronxament de tes caderes. Arreu, arreu, les voluntats t'emportes dels homes, que amb dalit et persegueixen per a fruir l'amor, que en tu és mel pura. Per ta virtut són les tristos ben mortes, a ton escalf les ironies creixen i el goig de viure, eternament perdura.

II

LA PUBILLA ANGELICAL

Volant d'obscundit centre ta niçaga, prop del gran mont, bò i ascendint es posa i entre una i altre ta existència enclosa, semblas altiva i ets de fet manyaga. La fragància nadiua no l'apaga ta inclinació vers més excelsa cosa, que a un mateix temps et fa clavell i rosa. I et martiritza a un temps i t'afalaga. Tes gràcies ajuntant-se, s'equilibren i esdevens dona bella, encisadora, en qui els amors de maig tot-hora vibren i en qui és tot adorable i tot adora. Ets superba garlanda ben teixida, d'espines i de flors atapeida.

III

L'ESPIRITUAL ARISTÓCRATA

Per a cantar la senyorial dolcesa que de ton còs amb suavitat s'exhala, gentilment el sonet desplega l'ala segur d'aconseguir, airós, sa empresa. En ton pit té sa estada la noblesa, que ses frescors ben dignament regala i en el altívol front, prest s'hi assenjala d'avant-passats la magestat despresa. Les sedes, tuls i blondes que't vesteixen, al damunt de ta pell més flonjos nèixen. Les perles i els brillants i l'or, prescriuen quan tes faccions serenament somriuen. I la felicitat ben comparada devé al encis suprem de l'abraçada.

RAMON PÉREZ VILAR

DE LA GUERRA

FETS CONEGUTS DEL 18 AL 24 DE GENER DE 1918

Per terra

En tots els fronts europeus no hi ha hagut altra cosa sinó combats de patrulles i petites accions locals, senyalant-se un fort augment de l'activitat de l'artilleria, especialment al front anglès.

Al front de la Palestina, els anglesos han avançat alguns quilòmetres al nord de Jerusalem.

Per mar

Dos torpeders anglesos s'han perdut a les costes d'Escòcia, per efecte d'una tempesta de neu, havent-se salvat un sol mariner.

Unitats lleugeres alemanyes han pogut bombardejar durant uns quants minuts la població anglesa de Yarmuth, causant algunes víctimes i alguns desperfectes.

Davant dels Dardanels hi ha hagut un combat naval. Els creuers germano-turcs *Goeben* i *Breslau* han volgut fer una sortida a la mar Egea, però en el pecat han trobat la penitència. El *Breslau* (4.550 tonelades) va xocar amb una mina i va anar a fons. El *Goeben*, (23.000 tonelles) atacat per destroyers britànics, va xocar amb una altra mina que el deixà molta veriat i va encallar dins l'estret dels Dardanels, on els avions anglesos el bombardegen continuament. Per la seva banda, els anglesos han perdut el monitor *Raglan* i el petit monitor N.º 28, salvant-se la meitat dels 300 homes que duïen de tripulació. De la dotació del *Breslau*, els anglesos han fet presoners 170 homes. Els dos famosos creuers germano-turcs han fet, doncs, una trista fi.

Per l'aire

Cap fet especial a senyalar.

El senyor Mart i la senyora Pau

PIZARRO

— Com estàs, noia?
 — Encara estic bastant malalta. I tu?
 — Jo... Jo ja quasi no'm puc tenir.

EL MONSTRE FERIT

Amb una de les rodes destroçada; de gairell damunt l'herba mig cremada per la sang que bullint saltà dels pits, el canó monstruós, barreja informe de ferro i mort, encara s'aixeca enorme dominador i altiu entre els ferits.

Ell encara té vida i fortalesa; ell sostingué dels homes la bravesa i fou sa veu la veu dels combatents. Tot és runes i mort! prò ell amb sa boca guaitant al lluny als enemics provoca monstre ferit que ensenya encara els dents.

Jo et saludo canó! Damunt la terra és el símbol dels segles ta desferra; si els homes et forjaren tu ets son rei. Amb el foc i el treball et daren vida, tu destruint, metall forjat, la mida del món abarqués imposant la llei.

FRANCESC GARCIA LÓPEZ

REPICS

UNA ganga!
 L'arquebisbe de Valladolid ha condemnat al periòdic socialista *Adelante*.
 Endavant les àxses.
 Felicitem a l'afortunat colega valisoletà. Una condemna d'un mitrat és un anunci de primera; més bo i més barat que aquells llumfics de «La Fuerza del Ebro», que

fan badar pàgesos a la Plaça de Catalunya. No hi ha cap bisbet escaducer que ens vulgui condemnar a nosaltres... pagant lo que sigui?...

Al Gobernador Auñón que es señor de Villalón y marqués de Los Pilares, le han dado la dimisión sacándole de sus lares.

Aquesta quintilla, sortida de la pluma caustica d'un empleat poeta del Govern Civil, va córrer dimecres passat de boca en boca.

I els ciutadans, al enterar-se'n, hi posaren un estribillo:
Buen viento y barca nueva!

Que no venia gens en vers, però era la fidel expressió del sentir de tots els barcelonins.

Per a substituir al desdixat Auñón han fet venir al *pizpireto* González Rothwos, un governador «mundano», tot gomós i encaramelat.

Aquest sí que triomfarà!

Per què?
 Perquè, segons contem, sempre ha tingut sort amb les senyores.

Molt sera, doncs, que aquesta vegada les dones no's rendeixin.

«Hágase el milagro, aunque lo haga el *cold-cream*».

Veig, que els senyors patums de la Defensa demanen que s'obligui als electors a ensenyar la cèdula en el moment de la votació.
 Molt bé.
 I de passada que un inspector vagi mirant si les cèdules són de la categoria que els correspon als seus possessors.
 Que ja se'n descobriren de fraudes i de timos!...

Al carrer d'En Xuclà s'hi ha constituït un casinet per a defensar la política d'En Maura. Fa de president un tal Josep Cid.

Cosas veredes el Cid!

Ves qui s'havia de pensar, a hores d'ara, que sortissin nous mauristes.

Nosaltres que'ns creiem que se'n havia acabat la mena.

Oh, i al carrer d'En Xuclà, o Jutglar, que vol dir «mimo, bufó, albardán...»

Hi estaran com el peix a l'aigua!

Copiem d'un telegrama de *La Publicidad*:

«En Almenara, el alcalde ha requisado 431 toneladas de carbón vegetal que conducian tres carros.»

Arza pil!!!
 Tres carros, 431 tonelades?
 Una de dues: o els carros eren monstruosos o les tonelades eren faltes de pes.

S'ha publicat el projecte de Real Decret per a la taxa dels periòdics.

Segons aqueix document, que començarà a regir d'aquí poques setmanes, tots els diaris sufriran un augment en el seu valor.

Ja era hora.

Perquè, la veritat sigui dita, fins ara la major part d'ells valen ben poca cosa.

Amb motiu dels successos d'aquests dies, han sigut denunciats bastants diaris de Barcelona.

L'èxit del fiscal fóra ara que, amb motiu de les tals denúncies, s'abaixessin les subsistències.

Però... ni els mils!
 Altra cosa seria que el senyor fiscal, en comptes de denunciar als periodistes, denunciés als acaparadors.

Cara i creu.
 Els senyors de la Molèstia Social han enviat dos telegrams a Madrid; un dirigit al ministre de la Governació i un altre al de Foment.

En el primer demanen que's reprimeixi la *anarquia* que regna a Barcelona, i en el segon que s'abaratini les subsistències.

«No troben que amb aquest segon ja n'hi havia prou, tota vegada que l'una cosa és conseqüència de l'altra?»

«Però els que tenen l'ànima de butxí sempre han d'ensenyar l'orella. I l'orella és el *palo santo*».

Aquell divertit personatge jaumí que's diu Dalmació Iglesias; aquell heroi còmic de les tres voltes immortal Girona, se presenta ara candidat per un districte de Galicia.

No estranyariem pas gens que en sortís.

Que per què?
 Perquè un home que tota la vida no ha fet sinó tocar la gaita, res fóra d'extraordinari que entre els gallescs obtingués un gros triomf.

I nosaltres que ens en alegrariem.

El regidor Anfruns, de la nova fornada, està dialogant amb la seva muller:

— Guaita, guaita... A l'últim els diaris parlen de mi.

— No hi veig pas el teu nom.

— Sí, donat... Veus aquí que diu: «Varies veus: a votar!... a votar!...»

— Què...?

— Que jo soc una d'aqueixes veus.

Impremya LA CAMPANA y LA ESQUERZA, carrer del Oln, número 8.